

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7-2156
(GK.9)

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2012-610.01-325/2911/5993
Konu : Yazılı soru önergesi

20/02/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 21/05/2012 tarihli ve A.01.0.KKB. 0.10.00.00-67305 sayılı yazı,
b) 28/05/2012 tarihli ve 2241/4630 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Erzincan Milletvekili Muharrem Işık tarafından Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/7156 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (2 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2012-610.01-325/3887/8585
Konu : Yazılı soru önergesi

20. / 02 / 2012

Sayın Muharrem IŞIK
Erzincan Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/7156 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A- 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu hükümleri çerçevesinde, resmî istatistiklerin üretimine ve yayımına ilişkin temel ilkeler ile standartları belirlemek, ulusal ve uluslararası düzeyde ihtiyaç duyulan alanlarda güncel, güvenilir, zamanlı, şeffaf ve tarafsız veri üretilmesini sağlamak amacıyla, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca kabul edilen “Resmî İstatistik Programı (2007–2011)” 30/12/2006 tarihli ve 26392 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Resmî İstatistik Programı, kurumlardan gelen görüş ve öneriler doğrultusunda, 2008 ve 2009 yıllarında, Bakanlar Kurulu Kararıyla revize edilmiştir.

Resmî istatistiklerin üretimine ve organizasyonuna ilişkin temel ilkeleri ve standartları belirlemek; Ülkemizin ihtiyaç duyduğu alanlarda veri ve bilgilerin derlenmesini, değerlendirilmesini, gerekli istatistiklerin üretilmesini, yayımlanmasını, dağıtımını sağlamak üzere, Resmî İstatistik Programında istatistik sürecine dâhil kurum ve kuruluşlar arasında Ulusal Veri Yayımlama Takvimi belirlenmiştir.

Verilerin hangi kurum tarafından, ne zaman ve ne şekilde yayımlanacağını gösteren Ulusal Veri Yayımlama Takvimi, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı tarafından her yılın başında kamuoyuna açıklanmaktadır. Programda görev alan kurum ve kuruluşları bir sonraki yılın veri yayın tarihlerini belirleyerek, Ulusal Veri Yayımlama Takviminde yer almak üzere, her yılın 15 Aralık tarihine kadar, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığına iletmektedirler.

B- Adalet istatistiklerinin hazırlanmasında, 2008 yılı öncesi dosya sayısı esas alınırken, UYAP veri tabanına uyum sağlanması amacıyla 2009 yılı itibarıyla, suç sayısı esas alınmaya başlanılmıştır. Başka bir ifadeyle, 2009 yılı öncesinde bir dosyada birden fazla sanık olması ya da bir kişinin birden fazla suçu olması nazara alınmadan dosya sayısı üzerinden istatistikler hazırlanırken, anılan yıl itibarıyla suç sayısı esas alınarak istatistikler hazırlanmaya başlanılmıştır. Bu uygulama sonucu, yeni istatistik hazırlama sisteminde, örneğin bir kişinin bir dosyada on tane suçu olması ya da bir dosyada on sanığın suçu olması hâlinde on ayrı suç olarak değerlendirme yapılmaktadır.

C- Bakanlığımız kayıtlarında mevcut yıllara göre istatistik veriler incelendiğinde;

1- Ceza mahkemelerinde zamanaşımına uğrayan dosya sayısının; 2006 yılında 58.267, 2007 yılında 58.159, 2008 yılında 48.231, 2009 yılında 43.461, 2010 yılında 37.041, 2011 yılında 34.240 olduğu; 2006 yılı öncesinde ceza mahkemelerinde davaların zamanaşımı nedeniyle düşürülmesine ilişkin istatistik bilgi bulunmadığı;

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

2- Yargıtay Ceza Genel Kurulunda zamanaşımına uğrayan dosya sayısının; 2002 yılında 17, 2003 yılında 9, 2004 yılında 4, 2005 yılında 14, 2006 yılında 3, 2007 yılında 6, 2008 yılında 6, 2009 yılında 18, 2010 yılında 33, 2011 yılında 22 olduğu;

3- Yargıtay Ceza Dairelerinde zamanaşımına uğrayan dosya sayısının; 2002 yılında 3.556, 2003 yılında 4.808, 2004 yılında 7.772, 2005 yılında 10.473, 2006 yılında 7.615, 2007 yılında 9.105, 2008 yılında 12.348, 2009 yılında 14.791, 2010 yılında 18.552, 2011 yılında 38.674 olduğu,

Anlaşılmıştır.

II- Yargılama sürelerinin makul düzeye indirilmesi ve adalet sisteminin etkinliğinin sağlanabilmesi için Bakanlığımızca atılacak adımların belirlendiği iki politika belgesi hazırlanmıştır. 2009 yılında kamuoyuna duyurulan bu politika belgelerinin ilki Avrupa Birliğine üyelik müzakereleri çerçevesinde hazırlanan “Yargı Reformu Stratejisi”, ikincisi Bakanlığımızın kurumsal olarak 2010 ilâ 2014 yılları arasında atacağı adımları belirleyen “Stratejik Planı”dır.

Bu politika belgelerinde yer alan adımlar, belirlenen süreler içinde uygulamaya geçirilmektedir. Yürütülen çalışmalarla, mevzuat, insan kaynakları, fiziki kapasite ve teknik altyapı ile infaz sistemi alanlarında önemli mesafe kaydedilmiştir. Bu çalışmalarla ilgili, Avrupa Birliğinin 2011 yılı Raporunda Ülkemize bazı eleştiriler yöneltmekle birlikte olumlu tespitler de yapılmıştır.

Gelişme kaydedilen alanlardan birisi, hâkim, savcı ve personel sayılarında olmuştur. Bakanlığımızca, hâkim, savcı ve yargı çalışanı sayısının uluslararası standartlara ulaştırılması amacıyla imkânlar dâhilinde artırılmasına büyük önem verilmiştir. Hükümet Programında da belirtildiği üzere bu konuda Avrupa standartlarına ulaşılması hedeflenmiştir.

Bakanlığımızda gelişme kaydedilen alanlardan diğerini mevzuat çalışmaları oluşturmaktadır. Yargılama sürecinin yavaş işlemesine ve uzun sürmesine yol açan temel unsurların en önemlisinin yargının iş yükü olduğu değerlendirilmektedir. Bu nedenle, mahkemelerin işyükünün azaltılması suretiyle yargı hizmetlerinin hızlandırılması ve etkinliğinin artırılması, Bakanlığımızın öncelikli amaçlarından birisidir. Bu bağlamda, bugüne kadar çok önemli bazı kanunî düzenlemeler yapılmıştır. Yeni kanun değişiklikleri yapılmasına yönelik çalışmalara da devam edilmektedir.

A- Kanunlaştırılan mevzuat kapsamında;

1- 11/01/2011 tarihli ve 6099 sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla;

a- Nüfus Hizmetleri Kanununda kabul edilen adrese dayalı kayıt sisteminin Tebligat Kanununa intibakı sağlanmıştır.

b- İlgililerin isteğine bağlı olarak elektronik tebligat imkânı sağlanmıştır. 2013 yılında yürürlüğe girmesi öngörülen düzenlemeyle, ticaret şirketlerine elektronik yolla tebligat yapılması zorunluluğu getirilmiştir.

c- Yurt dışındaki Türk vatandaşlarına yapılacak tebligatta, daha basit ve kolay bir yol kabul edilmiş ve bu yönde değişiklikler gerçekleştirilmiştir.

Bu değişikliklerle, yargılama sürecinin uzunluğunun en önemli sebeplerinden biri olarak gösterilen, tebligat işlemlerinin doğru adrese, en kısa sürede ve en az giderle yapılması ve bu sürecin kısaltılması amaçlanmıştır.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

2- 09/02/2011 tarihli ve 6110 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla;

a- Danıştayda iki, Yargıtayda altı yeni daire kurulmuş ve üye sayıları artırılmıştır. Danıştay ve Yargıtay dairelerinin iki heyet halinde çalışabilmesine imkân sağlanmıştır.

b- Danıştay idari ve vergi dava daireleri kurullarının çalışma sistemi yeniden düzenlenerek birikmiş olan dosyaların daha kısa sürede bitirilmesi imkânı getirilmiştir.

c- Adli Tıp Kurumunun başkan yardımcısı sayısı 2'den 5'e yükseltilmiş, Adli Tıp Kurumunun döner sermayesinden Kurumda çalışanların yararlandırılması sağlanmıştır.

ç- Asliye ticaret mahkemelerinin tek hâkimden oluşturulması sağlanarak hâkim açığının giderilmesi amaçlanmıştır.

3- 31/03/2011 tarihli ve 6217 sayılı Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla;

a- 1111 sayılı Askerlik Kanunu ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununda yapılan değişikliklerle bakaya, yoklama kaçağı ve saklı suçlarına ilişkin eylemleri ilk kez işleyenler yönünden eylemler suç olmaktan çıkartılmış ve hapis cezaları kabahate çevrilerek idarî yaptırıma bağlanmıştır.

b- 5682 sayılı Pasaport Kanununda yapılan değişikliklerle, Kanunda yer alan bazı suçlar kabahate çevrilerek mahkemelerin görev alanı dışına çıkarılmıştır.

c- 6831 sayılı Orman Kanununda yer alan, düşük ve devrikten, izinsiz dal veya çırpı toplamak gibi basit orman suçları, kabahat niteliğine dönüştürülmüş ve idarî para cezası yaptırımına bağlanmıştır.

ç- Toplam alacak miktarı, brüt asgari ücret tutarının altında kalan takiplerde, disiplin ve taziyik hapsi uygulanamayacağı hükme bağlanarak, bu tür taleplerin icra mahkemelerinin önüne gelmemesi yönünde bir düzenleme yapılmıştır. Nafaka alacaklarına ilişkin takipler ise bu uygulama kapsamı dışında tutulmuştur.

d- 1512 sayılı Noterlik Kanununda değişiklik yapılarak, bazı çekişmesiz yargı işlerinin, mirasçılık belgesi verilmesi ve terk eden eşe eve dön ihtarı gibi, mahkemelerin yanı sıra noterler tarafından da yapılabilmesi sağlanarak mahkemelerin iş yükünün büyük ölçüde azaltılması öngörülmüştür.

e- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda yapılan değişiklikle, Cumhuriyet savcılıkları arasında çıkan yetki uyuşmazlıklarının en kısa yoldan çözümlenmesi için yetkili merci gösterilmiş ve dosyaların savcılıklar arasında gidip gelmesinden kaynaklanan zaman kaybı önlenmiştir.

Cumhuriyet savcılarının kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlarına karşı ağır ceza mahkemesi başkanlığına yapılan itirazlar hakkında, ağır ceza mahkemesi yetkili kılınmış ve ağır ceza mahkemesi başkanlarının iş yükü azaltılmıştır.

f- Temyiz başvurularında kesinlik sınırı artırılmış, yüksek mahkemelerce verilen notların hâkim ve savcıların terfilerinde esas alınması uygulamasından vazgeçilerek gereksiz temyizlerin önüne geçilmesi ve böylece Yargıtayın iş yükünün azaltılması amaçlanmıştır.

g- Cumhuriyet savcılarının, 1 Ocak 2014 tarihine kadar asliye ceza ve asliye hukuk mahkemelerindeki duruşmalara katılması uygulamasından vazgeçilerek, soruşturma işlemlerini daha etkin ve süratli bir şekilde yürütmelerine imkân sağlanmıştır.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

4- 08/08/2011 tarihli ve 650 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle;

a- Daire ve üye sayısı artırılan Danıştayda, Başkanlık Kurulu oluşturulmuş ve mevcut düzenlemede Başkanlık Kurulu olarak yer alan yapı Başkanlar Kurulu olarak değiştirilmiştir. Böylece, Danıştayın karar organlarının daha işler hale gelmesi ve karar alma sürecindeki verimliliğinin artırılması sağlanmıştır.

b- Yargıtay Kanununda yapılan değişikliklerle, ihtiyaç duyulan tetkik hâkimi sayısını karşılamak amacıyla, on yıllık bir dönem için Yargıtay tetkik hâkimliği için aranan beş yıllık süre şartının kaldırılmasına yönelik düzenleme yapılmıştır.

c- 24/02/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda yapılan değişikliklerle, avukatlık mesleğinden hâkim ve savcılık mesleğine geçmek isteyenler için otuzbeş olarak öngörülen yaş sınırı kırkbeşe yükseltilmiştir.

ç- Hâkim ve savcıların yurtdışına eğitim amacıyla gönderilmesinin sağlanması, ayrıca yurtdışına gidenlerin malî hakları ve yükümlülüklerinin düzenlenmesi amacıyla 2802 sayılı Kanunda değişiklik yapılmıştır.

d- Ulusal Yargı Ağı Projesinin (UYAP) faaliyete geçmesinden sonra, kısa süre içinde katettiği aşama dikkate alınarak, söz konusu sistemin daha hızlı, verimli ve etkin şekilde çalıştırılabilmesi amacıyla, bilişim hizmetlerini yürüten uzman personele ilişkin düzenleme yapılmıştır.

e- Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından, beş yıllık bir dönem için bir yıllık staj süresini tamamlayan hâkim ve savcı adaylarını mesleğe kabul etme imkânı getirilerek, hâkim ve savcı sayısının artırılmasına katkı sağlanmıştır.

f- Bakanlığımız Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü bünyesinde, İnsan Hakları Daire Başkanlığı kurulmuştur. Bu düzenlemeyle, Adalet Bakanlığı ile Dışişleri Bakanlığının işbirliği halinde çalışması, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde bulunan Ülkemizle ilgili davaların birlikte takip edilmesi, daha etkin savunma yapılması, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının çevirilerinin yapılması ve mahkemelere ulaştırılması, insan hakları ihlallerinin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapılması ve insan hakları konusunda seminer ve sempozyumlar düzenlenmesi, bu Başkanlığın görevleri arasında sayılmıştır.

5- 31/01/2012 tarihli ve 6273 sayılı Çek Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla, karşılıksız çek keşide etme eyleminin yaptırımı olarak sadece idarî tedbir niteliğinde Cumhuriyet savcıları tarafından “çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı” uygulanması öngörülmüştür. Düzenlemeyle, karşılıksız çek keşide etmek suçu mahkemelerin görevinden çıkarılarak mahkemelerin iş yükünün azaltılması ve yargılamanın hızlandırılması sağlanmıştır.

6- 02/07/2012 tarihli ve 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanunla;

Ceza hukuku alanında;

a- Cumhuriyet savcılıklarının ve mahkemelerin iş yükünün azaltılması amacıyla bazı suçlar kabahate dönüştürülmüş ve bazı kabahatlerde karar verme yetkisi adlî makamlardan alınarak idarî makamlara devredilmiştir.

b- Elektrik hırsızlığı, karşılıksız yararlanma suçu olarak düzenlenmiş ve bu suç

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

nedeniyle oluşan zararın giderilmesi halinde kamu davası açılmayacağı hüküm altına alınmıştır.

c- Basın ve yayın yoluyla ya da sair düşünce ve kanaat açıklaması yöntemleriyle işlenen suçlara ilişkin dava ve cezaların ertelenmesi hükmü getirilmiştir.

İdare hukuku alanında;

a- Mahkemelerde evrak büroları oluşturulması; idare ve vergi mahkemeleri ile Danıştayda yürütülen tüm işlemlerde UYAP sisteminin kullanılması; idare mahkemesine verilecek dilekçelerin, idare mahkemesi bulunmayan yerlerde asliye hukuk mahkemelerine de verilebilmesi sağlanmıştır.

b- Heyet halinde görülen davalarda zaman kaybını önlemek amacıyla, bazı ara kararların başkan veya dosyanın hâkimi tarafından verilebilmesi hükmü ile mahkemelerde karar alma süreci hızlandırılmıştır.

c- Yürütmenin durdurulması müessesesi revize edilmiştir.

ç- Bazı kararlara karşı temyiz yolu kapatılarak, bu kararlara karşı yapılan itirazların Danıştay yerine bölge idare mahkemesinde karara bağlanması sağlanmıştır.

d- Bölge idare mahkemeleri ikiden fazla kurul halinde çalışacak şekilde düzenlenmiştir.

e- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun, iş yükünün azaltılması amacıyla, geçici olarak üç yıl süreyle yeni bir yapılanma içinde çalışması öngörülmüştür.

f- Danıştayın ilk derece mahkemesi sıfatıyla baktığı dava sayısı azaltılmıştır.

g- Danıştay savcılarının her dosya hakkında görüş bildirmesi uygulamasından vazgeçilmiştir.

İcra ve iflas hukuku alanında;

a- İcra dairelerinde icra kâtipliği kadrosu oluşturularak, çalışanların nitelik ve sayısı artırılmıştır.

b- İcra dairelerinde çalışan personelin nakit parayla doğrudan teması kesilmiştir.

c- Alacaklılara, icra takibine başlarken kendilerine ödenmesi gereken parayla ilgili olarak banka hesap numarasını bildirme yükümlülüğü getirilmiştir.

ç- Haczedilebilecek ev eşyalarına sınırlama getirilmiştir.

d- Ülkemizde lisanslı yediemin depolarının hayata geçirilmesi hedeflenmiştir.

e- İcrada haksız takip ve inkar tazminat oranları %40'dan %20'ye düşürülmüştür.

f- Hacizli mallar yönünden satış isteme süreleri kısaltılmıştır.

g- Hacizli mal satışında elektronik ortamda ilan ve teklif imkânı getirilmiştir.

B- Üzerinde çalışması devam eden konular kapsamında;

1- Adalet işlerinde bilirkişilik yapmak ve adlî tıp uzmanlık programları ile görev alanına giren konularda etkinlikler düzenlemek ve bunlara ilişkin programları uygulamakla görevli Adlî Tıp Kurumunun, sorunlarının tespiti ve önerilerin değerlendirilmesi, önerilerin mevzuat değişikliğini gerektirmesi halinde bunların taslaklarının hazırlanması amacıyla, Bakanlığımızca 08/06/2011 tarihli Olur'la bilim komisyonu kurulmasına karar verilmiştir.

2- Yargının iş yükünü büyük oranda hafifletmek ve bir çok uyuşmazlığı yargı süreci

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Kanunlar Genel M¼d¼rl¼đ¼

başlamadan çözmek amacıyla, ceza sistemimizde yer alan uzlaşma kurumunun bu konuda istenilen amaca ulaşamadığı gr¼lm¼řt¼r. Bu nedenle, uzlaşma kurumunun sorunlarının tespiti, uzlaşmanın daha uygulanır hale getirilmesi, bu konudaki tespit ve önerilerin değerlendirilmesi ve tespit edilen sorunların z¼m¼ için bir kanun tasarısı taslağı hazırlanması amacıyla, Bakanlığımızca 31/01/2012 tarihli Olur'la, alışma Grubu kurulmasına karar verilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan